

OPINIA NR 60/2023 PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA Z DNIA 28 czerwca 2023 r.

dotycząca projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących stworzenia elektronicznego narzędzia dla weryfikacji statusu mieszkańca – druk nr 3471.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 4 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. (tekst jednolity Dz. Urz. Woj. Mał. z 2019 r, poz. 7074 oraz z 2020 r., poz. 919) postanawia się, co następuje:

Opiniuje się negatywnie projekt uchwały Rady Miasta Krakowa wniesiony przez Komisję Innowacji, Funduszy Europejskich i Metropolii Rady Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących stworzenia elektronicznego narzędzia dla weryfikacji statusu mieszkańca – **druk nr 3471.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) w wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami na terenie Gminy Miejskiej Kraków określa uchwała nr CXI/2904/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków oraz z Krakowską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Zgodnie z ww. ustawą, co do zasady, każdy mieszkaniec i mieszkanka Gminy Miejskiej Kraków powinien mieć nieskrępowaną możliwość wyrażenia opinii w zakresie określonym celem procesu konsultacyjnego. Należy podkreślić, że istotą konsultacji z mieszkańcami jest uzyskanie poglądów mieszkańców danej wspólnoty, a nie poglądów indywidualnych jednostek. Ponadto podczas konsultacji należy zagwarantować, aby poglądy wyrażone przez poszczególnych mieszkańców nie mogły być ustalone i ujawnione - tajność konsultacji ma zagwarantować wolność wypowiedzi. Podawanie przez osoby biorące udział w konsultacjach społecznych informacji o wrażliwych danych osobowych nie stanowi koniecznego warunku do ich skutecznego przeprowadzenia. Imienne konsultacje z mieszkańcami doprowadzają do nieuprawnionego pozyskania przez władze gminy informacji o poglądach politycznych mieszkańców biorących udział w konsultacjach, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 2 Konstytucji RP. Ponadto imienne konsultacje, w wyniku których po ich zakończeniu organ władzy publicznej posiadał informacje, kto z imienia i nazwiska był za pomysłem władz gminy, kto był przeciw, a kto w ogóle odmówił wzięcia udziału w głosowaniu, stanowią de facto plebiscyt, a nie konsultacje – co stoi w sprzeczności z intencją ww. przepisu ustawy.

W procedurze konsultacji ustawodawca wprawdzie nie nakazuje *expressis verbis* zachowania wymogu tajności, niemniej jednak każdy mieszkaniec gminy powinien mieć zagwarantowane, że będzie podejmował decyzję w takich warunkach technicznych i politycznych, które umożliwią mu nieskrępowane prawo do jej podjęcia, i że jego decyzja nie

będzie ustalona i ujawniona [uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 5 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. II OSK 518/14].

Tajność konsultacji pełni istotną rolę gwarancyjną wolności wypowiedzi, a tym samym jest ściśle powiązana z zasadą swobody przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami jednostki samorządu terytorialnego. Podawanie przez osoby biorące udział w konsultacjach społecznych informacji o wrażliwych danych osobowych, nie stanowi koniecznego warunku do ich skutecznego przeprowadzenia. Prawidłowe przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami, zgodnie z zasadą reprezentatywności, nie wymaga podawania danych imiennych mieszkańców danej korporacji terytorialnej.

Naczelny Sąd Administracyjny zwraca uwagę, że jednym z podstawowych elementów aksjologii demokratycznego państwa prawnego, jest konstytucyjna ochrona prywatności, w szczególności możliwość samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym podmiotom informacji dotyczących własnej osoby, a także sprawowania kontroli nad tymi informacjami, nawet jeżeli znajdują się w posiadaniu innych osób (autonomia informacyjna jednostki) oraz możliwość samostanowienia o swym życiu osobistym w aspekcie przedmiotowym, podmiotowym oraz czasowym (autonomia decyzyjna jednostki). Autonomia informacyjna oznacza prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby, a także prawo do sprawowania kontroli nad takimi informacjami, jeśli znajdują się w posiadaniu innych podmiotów (zob. wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. U 3/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 3).

Z uwagi na powyższe stworzenie elektronicznego narzędzia w celu weryfikowania statusu mieszkańca w procesach konsultacyjnych jest bezzasadne.

Odnosząc się do kwestii przeprowadzania sondaży i zbierania ankiet w celu badania opinii mieszkank i mieszkańców należy zaznaczyć, że w tym celu wykorzystywane są w Gminie Miejskiej Kraków narzędzia elektroniczne przeznaczone do tworzenia ankiet oraz formy tradycyjne (ankiety papierowe). Gromadzenie danych osobowych mieszkank i mieszkańców w trakcie badania opinii podlega przepisom o ochronie danych osobowych (RODO). W większości jurysdykcji przetwarzanie danych osobowych, takich jak imię, nazwisko, adres zamieszkania itp. podlega przepisom o ochronie prywatności i wymaga zgody osób, których dane są zbierane. Mając jednak na uwadze argument dotyczący konsultacji, który mówi, że istotą tego procesu jest uzyskanie poglądów mieszkańców danej wspólnoty, a nie poglądów indywidualnych jednostek należy uznać, że wskazanie przez uczestnika badania ankietowego ograniczające się do oświadczenia o np. dzielnicy, w której zamieszkuje, wieku i płci, wykształceniu, bez podawania danych osobowych, jest wystarczające aby skutecznie taką opinię pozyskać.

Z uwagi na powyższe stworzenie elektronicznego narzędzia w celu weryfikowania statusu mieszkańca przy przeprowadzaniu sondaży i zbieraniu ankiet jest bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze opiniuję negatywnie projekt uchwały Rady Miasta Krakowa wg druku nr 3471.